

Εξώφυλλο: Επεξεργασμένη φωτογραφία του Α. Κλειδωνά

Περιεχόμενα

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

- 12 «Δραστηριότητες Δ.Σ. ΣΑΔΑΣ-ΠΕΑ»
22 «Ημερίδα “Κατασκευές του μέλλοντος”»
35 **Τ. Μπίρης**, «Σιδερένιες μπάλες»
36 **Α. Μωρέτη**, «Μουσείο Ακρόπολης»
37 **Κ. Μαυρακάκης**, «Το νέο δημαρχιακό μέγαρο της Θεσσαλονίκης: Μια συνηγορία για την αρχιτεκτονική»
39 **Α. Καφαντάρης, Δ. Σαγώνας**, «Ελληνο-ιαπωνικό εργαστήριο αρχιτεκτονικής»
41 «Εργαστήριο-σεμινάριο στον Ξενώνα Στάμου Στούρνα»
42 «Για τη Βέρα (Βαρβάρα) Δημητρακοπούλου»

Α Φ Ι Ε Ρ Ω Μ Α

Ημιυπαίθριοι – Ερμηνείες ενδιάμεσων χώρων

[Επιμέλεια: Συντακτική Επιτροπή]

- 44 **Μ. Λεφαντζής**, «Ο καιρός των ημιυπαίθριων»
46 **Α. Δημητρακόπουλος**, «Ημιυπαίθρουσες [κολώνα στη γωνία]»
49 **Μ. Σίνου**, «Οι ημιυπαίθριοι χώροι ως ρυθμιστές του μικροκλίματος»
52 **Α. Μελανίτου**, «Ημιυπαίθριοι χώροι και Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός. Νομιμότητα και αυθαιρεσία»
55 **Α. Κυριαζής**, «Ημιυπεύθυνοι – Ημιυπαίθριοι»
57 **Φ. Χρυσολούρη**, «Με αφορμή τους ημιυπαίθριους χώρους»
58 **Σ. Τσαγκαράτος**, «Ημιυπαίθριοι, όπως λέμε ημιπαράνομοι»
59 **Α. Μαριάτος**, «Είχες και στο χωριό σου ημιυπαίθριο;»
60 **Μ. Πουλάκης**, «Ο “όγκος”, οι ημιυπαίθριοι και το περιβάλλον»
61 **Ε. Λυρούδιας**, «Ημιυπαίθριοι – Διέξοδος»
62 **Π.Κ. Κουμουندούρος**, «“επί του πιεστηρίου”:
“Ημινόμιμο” Χαράτσι, “Ημιυπαίθριων” Χώρων»

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑΣ ΕΝΩΣΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ
Βρυσακίου 15 & Κλάδου, 105 55 Αθήνα
τηλ.: 210 3215 146 / fax: 210 3215 147
e-mail: sadas-pea@tee.gr • www.sadas-pea.gr

‘ARCHITEKTONES’
JOURNAL OF THE ASSOCIATION OF GREEK ARCHITECTS
Issue 78, Cycle B, January/February/March 2010
Vrυσakiou 15 & Kladou, 105 55 Athens
tel.: +30 210 3215 146 / fax: +30 210 3215 147

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος: **Ευάγγελος Λυρούδιας**
Αντιπρόεδρος: **Γιώργος Νικολάου**
Γεν. Γραμματέας: **Μαρία Κουρμπανιά**
Ειδ. Γραμματέας: **Μυρτώ Δεσποτίδη**
Ταμίας: **Γαρυφαλιά Κοσμόγλου**
Μέλη: Δημήτρης Δούμας
Αντώνης Μασούνης
Δημήτρης Μαραβέας
Κώστας Μπαρδάκης
Κώστας Μπελιμπασάκης
Θανάσης Μπούμης
Γιάννης Πάνου
Ισίδωρος Σέμψης
Κώστας Τζατζάνης
Βασίλης Χατζηκίδης

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ-ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ Ευάγγελος Λυρούδιας

Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις των συντακτών τους. Οι επίσημες θέσεις του ΣΑΔΑΣ και των άλλων Συλλόγων Αρχιτεκτόνων δημοσιεύονται στη στήλη Δραστηριότητες του συλλόγου.

Τιμή τεύχους 0,003 €

ΕΚΔΟΤΗΣ

Σωτήρης Δημακόπουλος
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΚΔΟΣΗΣ-ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ
ΕΚΔΟΤΙΚΗ 3D Σ. Δημακοπούλου & ΣΙΑ ΕΕ
Καρνεάδου 20, 163 46 Ηλιούπολη
τηλ.: 210 9235 487-9
fax: 210 9222 743

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

Όλγα Σπμαιοφορίδου
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Γιώργος Καλομνίδης
ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ
Βιργινία Παυλίδου
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΝ

Λάμπης Δορλής

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ

Αρετή Κατή

Μέλπω Παπαδοπούλου

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Νίκη Δανιηλίδου

DTP SERVICE

Sharpen

ΕΚΤΥΠΩΣΗ-ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ

Αφοι Αθ. Τσακίρη ΑΕ

Κηφισού 18 ΑΘΗΝΑ

τηλ.: 210 5124 578, 210 5126 570

ΑΠΟΣΤΟΛΗ: Ευάγγελος Μοσχόφης

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ακριβή Αναγνωστάκη
Όλγα Βενετσιάνου
Στέλιος Γιαμαρέλος
Αριστοτέλης Δημητρακόπουλος
Μαρία Δόξα
Διονύσης Καννάς
Νεκτάριος Κεφαλογιάννης
Αλέξανδρος Κλειδωνάς
Ειρήνη Κουφέλη
Παναγιώτης Κουμουندούρος
Αμαλία Κωτσάκη
Έλενα Λαϊνά
Μιχάλης Λεφαντζής
Άννα Μελανίτου
Ναταλία Μπαζαίου
Βασιλική Παναγιωτοπούλου
Μάρω Σίνου
Ελένη Χρυστέα
Φραγκίσκα Χρυσολούρη

Υπεύθυνοι από Δ.Σ.:

Μυρτώ Δεσποτίδη

Γιώργος Νικολάου

Γραμματεία Σ.Ε.: Στέλλα Ρίζου

Η Σ.Ε. ενημερώνει όλους τους συναδέλφους που επιθυμούν να αποστείλουν υλικό, να τηρούν τις αναγκαίες τεχνικές προδιαφές που ισχύουν για το περιοδικό.

Κάθε συνάδελφος που εκδηλώνει την πρόθεσή του για αρθρογραφία στα προγραμματισμένα αφιερώματα πρέπει να αποστείλει πρώτα ενημερωτική περίληψη του άρθρου του.

ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΜΕΝΑ ΣΕ CD ΚΑΙ ΝΑ ΣΥΝΟΔΕΥΟΝΤΑΙ ΑΠΟ PRINT-OUT ΚΑΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ. ΓΙΑ ΑΡΘΡΑ ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΩΝ Η ΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΥΜΑΙΝΕΤΑΙ ΑΠΟ 1000-1200 ΛΕΞΕΙΣ (ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΠΑΡΑΠΟΜΠΩΝ Η ΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ), ΓΙΑ ΑΡΘΡΑ ΕΠΙΚΑΙΡΩΝ 700 ΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ 400 ΛΕΞΕΙΣ.

ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΠΟ ΤΗ Σ.Ε. ΤΟ ΥΛΙΚΟ ΝΑ ΑΠΟΣΤΕΛΛΕΤΑΙ ΜΟΝΟ ΣΤΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΟΥ ΣΑΔΑΣ-ΠΕΑ. ΤΟ ΙΔΙΟ ΙΣΧΥΕΙ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΓΙΑ ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ.

Θα είναι πολύ χρήσιμο για όλους του περιοδικό να **ΔΙΑΒΑΖΕΤΑΙ** και να ασκείται κριτική για το περιεχόμενο και την εμφάνισή του από όλους τους συναδέλφους.

Μουσείο Ακρόπολης

Αεξάνδρα Μωρέτη, αρχιτέκτων

Να λοιπόν που έγινε πραγματικότητα το νέο Μουσείο της Ακρόπολης!

Ένα μεγάλο σύγχρονο κτήριο που ισορροπεί με τις τεράστιες κολώνες του επάνω στα ερείπια μιας πανάρχαιας Αθηναϊκής γειτονιάς απέναντι στο πιο γαλήνιο αρμονικό και μεγαλοπρεπές αρχιτεκτονικό Μνημείο.

Ένα Μουσείο για να στεγάσει τα γλυπτά του Παρθενώνα, τα αγάλματα και τα άλλα ευρήματα της περιοχής της Ακρόπολης.

Όμως, ταλαίπωρα αγάλματα, Κόρες και Κούροι!

Πού χάθηκε η μαγεία της αρχαϊκής τέχνης σας που σε τύλιγε σαν μουσική αρμονία στο μικρό υπόσκαφο μουσείο επάνω στον Ιερό Βράχο και που φεύγοντας σε ακολουθούσε και σε γέμιζε με ψυχική ευφορία που μόνο η Τέχνη μπορεί να σου δώσει;

Σας έμελλε στο νέο Μουσείο να εκτεθείτε σε βάρβαρο ανταγωνισμό, Εσείς με την αρμονική σας καθετότητα, την νωχελική δυναμική και χαρίεσσα στάση σας, την ιστορική σας μαγευτική αύρα, να ανταγωνίζεστε την κραυγαλέα

ιακή της νίκης της βαρύτητας από τις δυναμικές κολώνες της στατικής επιστήμης!

Φωνάζουν, ωρύνονται αυτές οι κολώνες και σβήνουν την ψιθυριστή μουσική που εκπέμπουν τα αρχαϊκά αγάλματα...

Ευτυχώς το τεράστιο σύγχρονο κτήριο έχει μεγάλα ολάνοιχτα μάτια, τα υαλοπετάσματά του που αντικρίζουν την Ακρόπολη και φέρνουν μέσα στο πολύβουο πλήθος των επισκεπτών την εικόνα του Παρθενώνα με την γαλήνη της ήρεμης στατικότητάς του, την ρυθμική ομορφιά της κιονοστοιχίας του, την χρωματική χρυσάφνια διαβάθμιση φωτός και σκιάς στις γλυφές των κιόνων του που κόβουν το φως με τις ακμές τους και υλοποιούν δυναμικά και ανάλαφρα την καθετότητά τους.

Το νέο δημαρχιακό μέγαρο της Θεσσαλονίκης: Μια συνηγορία για την αρχιτεκτονική

Κώστας Μαυρακάκης, αρχιτέκτων

Η ανέγερση του νέου δημαρχιακού μεγάρου της Θεσσαλονίκης έχει προκαλέσει τόσες πολλές αντιδράσεις, ώστε, γεγονός μάλλον πρωτόγνωρο, να έχουν ήδη περάσει ακόμα και στη λογοτεχνία, και κατ' επέκταση και στη λογοτεχνική κριτική.

(Απόστολος Λυκεσάς, *Το τσίρκο των ψύλλων*, βλ. κριτική Μάρη Θεοδοσοπούλου, *Κατ' επίφασιν αστυνομικό*, εφ. *Ελευθεροτυπία*, *Βιβλιοθήκη*, αρ. φύλλου 591, 19-2-2010).

Οι διαστάσεις που έχει πάρει το θέμα θα περίμενε κανείς ότι θα είχαν πρώτα αποτυπωθεί επαρκώς σε μια μεγάλη δημόσια συζήτηση, μέσα από την οποία, όχι μόνο η επιστημονική κοινότητα, αλλά και το ευρύτερο κοινό θα είχε τη δυνατότητα να διαμορφώσει μια συγκροτημένη άποψη. Η συζήτηση αυτή, κατά τη γνώμη μου, περιορίστηκε σε κρίσεις κυρίως δημοσιογραφικού χαρακτήρα και λιγότερο σε παρεμβάσεις των ειδικών και έγινε συχνά με ιδιαίτερη φόρτιση, καθώς τα θέματα που έθετε η ανέγερση ενός τόσο μεγάλου δημόσιου κτηρίου και μάλιστα στη συγκεκριμένη θέση ήταν πολλά και ποικίλα. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να έχει δημιουργηθεί μια σύγχυση ως προς το ακριβές αντικείμενο της κριτικής, η οποία εκφράστηκε συνήθως με τη μορφή της ακραίας άρνησης του συγκεκριμέ-

νου έργου, παρόλο που νομίζω ότι το μεγαλύτερο βάρος της έπεφτε περισσότερο στην επιλογή της θέσης και στο μέγεθος του κτηρίου, παρά στην αρχιτεκτονική πρόταση.

Είμαι αρχιτέκτων και τα τελευταία χρόνια επισκέπτομαι πολύ τακτικά τη Θεσσαλονίκη. Η παρέμβαση, λοιπόν, την οποία επιχειρώ εδώ, αποτυπώνει προφανώς τη ματιά ενός αρχιτέκτονα, αλλά συγχρόνως και τη ματιά ενός επισκέπτη της πόλης, ο οποίος καθώς διασχίζει την περιοχή εισπράττει την εικόνα ενός κτηρίου, το οποίο, όχι μόνο δεν είναι ένα «έκτρωμα», όπως περιγράφεται στο μυθιστόρημα που ανέφερα στην αρχή, αλλά αποτελεί, κατά τη γνώμη μου ένα εξαιρετικό δείγμα σύγχρονης αρχιτεκτονικής.

Θα ήθελα εξ αρχής να αναφέρω ότι κατανώ τις αντιδράσεις που προκάλεσε η επιλογή της θέσης του κτηρίου. Θεωρώ ότι απόλυτη προτεραιότητα, και μάλιστα σε μία πόλη σαν τη Θεσσαλονίκη, είναι η διατήρηση των ελάχιστων ανοιχτών ελεύθερων χώρων πρασίνου που διαθέτει. Επίσης, τα προβλήματα που θα έχει η «βαριά» χρήση που ένα τέτοιο κτήριο συνεπάγεται, θα απαιτήσουν ειδική αντιμετώπιση. Εδώ θα πρέπει να επισημάνω το πασιφα-

